

چرا باید

فرزند انمان را

استعدادیابی

کنیم؟

شیوا محمودی

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی
رواندرمانگر کودک
فارغ التحصیل از دانشگاه شهید بهشتی

مهسا محمص

دکترای روانشناسی
رواندرمانگر کودک
فارغ التحصیل از دانشگاه شهید بهشتی

تعريف

استعداد

منظور از استعداد چیست؟ وقتی می‌گوییم فلانی در فلان کار با استعداد است، منظورمان چیست؟ استعداد یعنی توانایی یادگیری یک مهارت با صرف زمان و انرژی کمتر و وقتی که می‌گوییم آدمی در یک کاری با استعداد است منظور این است که این آدم به نسبت دیگران با صرف زمان و انرژی کمتری می‌تواند یک کاری را انجام بدهد بنابراین اگر بتوانیم استعدادهای برتر فرزندان را بشناسیم، در واقع می‌توانیم با صرف انرژی، هزینه و زمان کمتر فرزندان را در مسیر درست هدایت کنیم.

اهمیت استعدادیابی

در گذشته تمام تاکید افراد روی هوش منطقی-ریاضی بود و اگر کودکی در مدرسه نمره های بالا کسب میکرد موفق محسوب میشد و والدین گمان میکردند که این کودک حتما در آینده موفق میشود اما همه ی ما در اطرافمان کسانی را می شناسیم که با وجود پایین بودن نمرات درسی در دوران مدرسه، در زندگی شخصی، شغلی و اجتماعی شون بسیار موفق هستند. حتی افراد مشهور بسیاری همچون ادیسون، هنری فورد، گاندی، موتزارت و... را می شناسیم که با وجود ضعیف بودن عملکرد تحصیلی شان، موفقیت های زیادی در دنیا به نامشان ثبت شده است. بنابراین بدیهی است بر خلاف تصورات خیلی از افراد، تنها دلیل موفقیت، کسب نمرات بالا در مدرسه نیست همونطور که کسب نمرات پایین دلیل شکست و بی استعدادی نیست. امروزه ما میدونیم که افراد دارای انواع مختلفی از استعداد و هوش هستند و بسیاری از بزرگسالانی که امروزه در کار و تحصیلشان موفق نیستند اگر از ابتدا در مسیر استعدادها و هوش های برترشان قرار میگرفتند، قطعاً زندگی دیگری در انتظارشان بود. همانطور که وقتی یک نهال در خاک و شرایط مناسب خود کاشته میشود، سریع تر و بهتر رشد می کند و ثمر می دهد، انسان هم اگر از همان ابتدا در مسیر درست استعدادها و هوش های برترش قرار بگیرد به موفقیت بیشتری دست می یابد.

مزایای استعدادیابی کودکان و نوجوانان

استعدادیابی در کودکان مزایای بسیاری دارد که می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر شکوفایی و موفقیت آنها در آینده داشته باشد. در اینجا برخی از این مزایای کلیدی آورده شده است:

افزایش اعتماد به نفس: شناخت و پرورش توانایی‌های کودک می‌تواند اعتماد به نفس و حس ارزشمندی آنها را به طور قابل توجهی بهبود بخشد.

افزایش انگیزه: وقتی کودکان از استعدادهای خود آگاه می‌شوند و می‌بینند که این استعدادهای ارزشمند هستند، بیشتر انگیزه پیدا می‌کنند و به دنبال علاقه‌های خود می‌روند.

توسعه بهینه مهارت‌ها: شناسایی زودهنگام استعدادهای امکان‌پذیر و تمرین و توسعه متمرکز را فراهم می‌کند و به کودکان اجازه می‌دهد از سنین پایین مهارت‌های خود را بهبود بخشند.

راهنمایی در آینده شغلی: درک نقاط قوت کودک می‌تواند بینش‌های ارزشمندی در مورد مسیرهای شغلی احتمالی فراهم کند و به انتخاب‌های آموزشی و فوق برنامه کمک کند.

بهبود عملکرد تحصیلی: درگیر کردن استعدادهای کودک معمولاً به عملکرد تحصیلی بهتر منجر می‌شود زیرا آنها احتمالاً در موضوعات و فعالیت‌هایی که به آنها علاقه‌مند هستند، بهتر عمل کرده و موفق‌تر میشوند.

نتایج مثبت رفتاری: کودکانی که احساس می‌کنند توانمند هستند و به خاطر استعدادهایشان قدردانی می‌شوند، معمولاً از لحاظ اجتماعی و عاطفی متعادل‌تر هستند و احتمال بروز مشکلات رفتاری در آن‌ها کمتر است.

افزایش فرصت‌ها: شناسایی استعدادها می‌تواند درهای جدیدی را به روی کودک شما باز کند برای مثال با استعدادیابی شما می‌توانید کودکان را در برنامه‌های تخصصی‌تر، بورسیه‌ها و غیره شرکت دهید.

شناخت هرچه بیشتر والدین از فرزندانشان: به والدین کمک می‌کند تا توانایی‌های منحصر به فرد کودک خود را درک کنند و بدانند چگونه بهترین حمایت و تشویق را برای رشد و توسعه او ارائه دهند.

آموزش شخصی‌سازی شده: استعدادیابی این فرصت را فراهم می‌آورد که نوع آموزشی که برای کودکان فراهم می‌کنیم هر چه بیشتر متناسب با توانایی‌ها و علایق کودک باشد و این امر در نهایت منجر به بهبود مشارکت و نتایج بهتر یادگیری می‌شود. برای مثال آموزش‌ها به کودکانی که هوش جنبشی حرکتی بالاتری دارد می‌تواند بیشتر دربرگیرنده فعالیت‌های حرکتی باشد.

مزایای اجتماعی : در نهایت تشویق کودکان به دنبال کردن استعدادها و علایقشان به ایجاد نوآوری در جامعه و پیشرفت آن کمک می‌کند که به نفع کل جامعه است.

به طور کلی، شناسایی و پرورش استعدادهای کودک می‌تواند برای او یک پایه قوی برای رشد شخصی، موفقیت تحصیلی، موفقیت شغلی و رشد اجتماعی در آینده فراهم کند.

معایب استعدادیابی نکردن

کودکان و نوجوانان

عدم شناسایی استعدادها و پرورش ندادن آنها در کودکان می‌تواند منجر به معایبی شود که ممکن است بر توسعه و پتانسیل آینده آنها تأثیر بگذارد. در اینجا برخی از معایب کلیدی آورده شده است:

عدم دستیابی به بهترین ورژن خود: برای اینکه هر انسانی بتواند به بهترین ورژن خود تبدیل شود لازم است تا استعدادها توانمندی‌ها و علاقه مندی‌هایش شناخته شده و پرورش یابند. بدون شناسایی استعدادها، کودکان از دریافت راهنمایی‌ها و فرصت‌های لازم برای توسعه کامل توانایی‌هایشان و رسیدن به حد نهایی پتانسیل خود محروم میشوند.

اعتماد به نفس و عزت نفس پایین: عدم شناخت نقاط قوت، توانمندی‌ها و استعدادهای منحصر به فرد کودکان می‌تواند به احساس عدم کفایت و کم‌ارزش بودن منجر شده و به عزت نفس آنان خدشه وارد کند.

تأثیر منفی بر سلامت روان: احساس نادیده گرفته شدن و بی‌ارزش بودن می‌تواند به اضطراب، افسردگی و سایر مشکلات سلامت روان در کودکان منجر شود.

کاهش انگیزه: اگر علاقه‌ها و استعدادهای کودکان مورد توجه و تشویق قرار نگیرد، ممکن است در مدرسه و سایر فعالیت‌ها کمتر انگیزه و مشارکت داشته باشند.

از دست رفتن فرصت‌ها: کودکان با استعداد ممکن است برنامه‌های تخصصی، بورسیه‌ها و سایر فرصت‌هایی را که می‌توانند رشد و موفقیت آن‌ها را تقویت کنند، از دست بدهند.

مشکلات تحصیلی: کودکانی که استعدادهایشان شناسایی نشده ممکن است در تحصیل با مشکل مواجه شوند، به خصوص اگر سبک یادگیری و علاقه‌هایشان با برنامه درسی استاندارد همخوانی نداشته باشد.

مشکلات رفتاری: ناامیدی ناشی از عدم شناخت و پرورش استعدادهایشان می‌تواند منجر به مشکلات رفتاری و بروز واکنش‌های ناهنجار شود.

عدم جهت‌گیری شغلی مناسب: بدون شناسایی زودهنگام استعدادهای کودکان ممکن است در یافتن مسیر شغلی روشن برای آینده خود مشکل داشته باشند که منجر به سردرگمی و تردید در زندگی آینده می‌شود.

از دست رفتن پتانسیل‌ها: عدم شناسایی و پرورش استعدادهای کودک می‌تواند منجر به هدر رفتن پتانسیل شود و مانع از دستیابی آن‌ها به آنچه واقعاً قادر به آن هستند، شود.

نامیدی والدین و مربیان: والدین و مربیان ممکن است احساس ناامیدی و ناتوانی کنند اگر نتوانند به درستی استعدادهای کودک را شناسایی و حمایت کنند.

به طور کلی، شناسایی نکردن و حمایت نکردن از استعدادهای کودکان می‌تواند مانع از رشد شخصی، موفقیت تحصیلی و سلامت کلی آن‌ها شود و توانایی آن‌ها برای پیشرفت در جنبه‌های مختلف زندگی را تحت تأثیر قرار دهد.

